

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII :: Número 2157 15 cèntims = Atrassats 30 Barcelona, 9 de Juliol de 1920

EPISTOLARI AMORÓS

La Lliga. — «Desde la hora, para mi aciaga, en que te fuistes, no he dejado de pensar en tí...»

Linia TAYÁ

Servei setmanal fixe entre
BARCELONA I GENOVA

Vapor correu
servei ràpid

Capità Revuelta

SORTIDES:

De **BARCELONA**, els dissabtes a les 13 hores.
De **GENOVA**, els dimecres a les 19 hores.

Gran confort, Servei restaurant de primer ordre, Concert durant els menjars, Banyes, Llum elèctrica, Camarots individuals i de dos llits, El passatge en tercera classe va allotjat en amples departaments, amb llits metàl·lics, rentamans i menjadors.

Príncipe de Asturias

Vapor rapidísim,
travessia en 16 hores

LUXUS - EXPRESS

Sortides de **BARCELONA** els dimecres a les 13 hores
« « **GENOVA** els dissabtes a les 19 hores

Acceptant passatgers en Primera i Tercera classe. En combinació amb els trens expressos de Madrid i Milano Roma.

Camarots de luxe amb cuarto de bany, etc. Camarots individuals i de dos llits. Rentamans amb aigua corrent, calenta i freda. Gran confort i tota classe de comoditats per a els senyors passatgers. Restaurant de primer ordre Bar Llum elèctrica. Cambres sobre coberta. Diner concert. Fumoir. Biblioteca. Perruqueria. Manicura. Edició d'un diari a bordo. Telegrafia sense fils, etc. El passatge en tercera classe va allotjat en amples departaments, amb llits metàl·lics, rentamans i menjadors especials.

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 814-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — **BARCELONA**

GRANS MAGATZEMS

DAMIANANS

IMMENSE EXPOSICIÓ I VENDA

DELS ÚLTIMS MODELS DE

BARRETS DE PALLA

DES DE 4 PESSETES EN ENDAVANT

NEVERES I GELADORES - MOBLES DE MÈDULA I JONC

Confeccions i barrets per a senyores i nens, Bluses, Roba blanca, Boas, Sombrilles, Bastons, Banos, Guants, Gèneres de punt, Calçat, Perfumeria, Bisuteria Camiseria, Juguets, Articles per a viatge i sport, Objectes per a regals, Mobles

Sastreria a mida - Preus limitadíssims

Secció especial de gran varietat de articles al

preu únic de **3²⁵** pessetes

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura

MARCA

La més saludable

Antes de pendre-la

VICTORIA

Després d'haver-la pres

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és elaborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS

Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Bloks Notes

Bazar de la Unión

a DEU CÉNTIMS

Unió, 3. - BARCELONA

BAZAR DE LA UNIÓN

Útils per a escriptori
Tintes classes superiors

Unió, 3. - BARCELONA

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda - Expedicions a provincies

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

“LA SOPA”

S'ha produït un escàndol periodístic. El president de la Diputació ha dit en la premsa que el governador havia assegurat al Comitè Benèfic que certs periodistes i certes empreses rebien una remuneració setmanal, i que acordada la supressió d'aquestes subvencions, el governador els hi havia pregat fossin concedits encara dos repartiments per al viatge dels infants i del mariscal Joffre.

Els noms!—criden ara els periòdics, tots els periòdics, els honestos i els que són tinguts com culpables. Francament, nosaltres, pobres homes que creiem en l'honradesa més per orgull que per virtut catòlica i burgesa, comprem la feblesa d'aquests humils periodistes que han acceptat una remuneració, que en el percentatge dels guanys del joc era la més mínima. Del joc cobraven gairebé tots, del joc viuen les nostres més honorables societats, pel joc la nostra «gente bien» masculina menja en els restaurants dels seus cercles més mòdicament i llueix carruatges a preus fàcils, pel joc obtenen una decoració periodística infants i mariscals gloriosos, pel joc se refan fortunes de polítics en penúria. I de tota aquesta humanitat que recull el tant per cent dels guanys de l'etzar, solament mitja dotzena de xicots humils seran sacrificats a la moral.

Està ja constituïda una societat, *La Casa de la Premsa i dels Artistes*, destinada exclusivament a casa de joc. La Cooperativa de periodistes per a cases barates rebrà cent mil pessetes anyals i cinquanta mil per a adquisicions de quadros els artistes. I la Casa de la Premsa està patrocinada per les més honorables i daurades personalitats barcelonines. La fundació és jugadora, els ingressos exclusius del joc, i an aquests periodistes se'ls hi tolera l'organització—organització feta per professionals—del joc, i en canvi se deshonora i residència an aquells que reben les engrunes de l'organització jugadora. Així lo que no s'admet és la clandestinitat. Fulano, reporter, amb vint duros de sou al mes, no pot pendre de mans d'una autoritat un sobre amb cinquanta pessetes, però la Co-

operativa de periodistes, integrada pels notables de la premsa, pot, sí, acceptar cent mil pessetes de mans d'uns jugadors. La moral, per lo vist, és una qüestió de quantitat.

Lamentem hi hagi en els nostres confreres qui accepti indegudes remuneracions, però accentua la nostra lamentació el que s'humillin davant dels otorgadors de «la sopa»—nom amb que's coneixia el repartiment.— Acceptar diners, encara que no's perjudiqui més que el decor, és recriminable; però seria d'una airosa picardia que's desacatés l'autoritat sobornadora. Aquell crític que demanava diners als empresaris, però que seguia conservant la seva independència, ens sembla admirablement honrat. Com resulta d'un grat cinisme aquell altre escriptor que després d'una petició no guarda més enllà de vintiquatre hores el respecte que el seu acreedor creia aconseguït per a sempre. Lo pitjor en l'escàndol barceloní és que per una «sopa» se venien l'ànima.

I que exacta denominació aquesta de «la sopa»! En el dinar de tots, compost normalment de sopa, carn d'olla i principi, ells, els exhaustes periodistes, no frueïen més que de la sopa. Eren els sopistes clàssics, els pícars que viuen alegrement de la magnanimitat, portant en el barret, en lloc de la cullera tradicional dels vells sopistes, una ploma.

S'han venut pels consabuts trenta diners, sense fer-se valdre, sense pensar que la premsa bé val lo que un ministre i un periodista lo que una autoritat subalterna. I ara, complint-se la fatalitat dels pobres, els hi sortirà la calderilla a la cara.

PARADOX

Com més anem...

Un dels problemes a resoldre per la Comissió de Hisenda, és el que fa referència a un augment de sou que el personal dependent del Municipi té, de temps, sollicitat.

L'Ajuntament vé ajornant el donar satisfacció als empleats, que insisteixen en la seva pretensió. Excuses... impossibilitat d'acumular noves càrregues damunt les espatlles, ja curulles, de la desgraciada *Pubilla*... Promeses i bones paraules, és tot lo que fins a l'hora present han donat els regidors al personal, que ha fet de l'obten-

ció de l'augment assumpte d'amor propi o poc menys.

La resistència oposada al desig, repetidament manifestat, dels empleats, i certes pràctiques que a l'Ajuntament es donen d'un temps ençà, són indicis suficients a fer creure als babaus que és una onada de regeneració i d'economia la que s'ha ficat a Cà la Ciutat, on digui's lo que's vulgui, segueixen el desballestament i el desordre, que són la característica dels afers municipals.

No hi ha diners per a donar als empleats, i la llista d'aquests es nodreix cada dia amb nomenaments fets de nou, cosa que complica extraordinàriament la situació del nombrós personal que vegeta a l'ombra de la nòmina. Sobren obrers i funcionaris de tota mena, i es fan mans i mànigues per a enquistar en la relació d'empleats a parents, amics i coneguts. S'afirma que la ciutat no pot ja amb la cadena que arrossega i es prodiguen les gratificacions, que van a parar a la butxaca dels menys necessitats. De la dotzena de protegits que, per raó dels càrrecs que desempenyen, disfruten ja d'esplèndida retribució.

No parlem del capítol de jubilacions i de viudetats, en el que s'hi veuen partides de deu mil, de vuit mil i de quatre mil i pico de pessetes.

Sols amb aquesta aversió a amortitzar les places que vaguen, tantes vegades acordada i tantes incomplerta, amb la tendència a prodigar propines i a acumular mereixements a l'hora de llicenciar determinats empleats, sols així, diem, s'explica que d'un pressupost de quaranta cinc milions es treguin setze milions i mig per a personal.

Setze milions i mig esmersats en sostenir un personal, en sa immensa majoria descontent per lo mal retribuit.

Aquestes són les aventatges del sistema administratiu imperant a Cà la Ciutat, on, malgrat un cert vernís de millorament, imperen l'enrenou i el contrasentit en tots els ordres.

JUST

Les llegendes

Altra volta els diaris de Madrid han tornat a parlar d'una conversa haguda entre En Ventosa i En Clemenceau, i en la qual, segons les plomes madrilenyes, En Clemenceau se va treure de sobre an En Ventosa quan li va parlar de la qüestió catalana.

La Veu ho desmenteix; *La Veu* assegura que En Ventosa no ha parlat mai amb En Clemenceau, i que ni tan sols el coneix de vista. Endebades insistirà el diari regionalista en el desmentiment. La llegenda ja està feta, ja corre dispersa, ja ningú és capaç de recollir-la i de desfer-la.

Hem recordat, llegint els esforços rectificadors de *La Veu*, en un altre episodi polític, creador d'una altra llegenda, que ningú desfarà. Era per l'agost de 1909, quan encara fumaven els convents cremats. *La Veu* inicià la seva campanya contra els «fets vandàlics» i «la xusma», i En Pol en un «Al dia» insinuà que ningú havia de tenir por en declarar, contribuint a l'acció de la justícia. Insi-

nuava el deure de la delació, però només ho insinuava.

Un redactor d'*El Poble Català*, En Marius Aguilar, digué:

—Vaig a fer un article, que quedarà.

I En Marius Aguilar el va titular: «Delateu!». *La Veu* havia recomanat la delació; *La Veu* deia: delateu!; els regionalistes cridaven als seus: delateu! I la prosa encesa repetia, com una tronada: delateu!

Tant va quedar l'article, que encara, onze anys després, quan les passions polítiques arpleguen tots els dicteris, la llegenda reapareix, i damunt de *La Veu* cau, imperdurable i inexorable, el «Delateu!».

El caigut

Ja el senyor Maestre Laborde plora en el seu recó familiar, i en les tertúlies íntimes de València, la seva glòria marcida. Ja no és res més que un ex. Ex governador de Barcelona; ex Director General de Instrucció Pública. Com el seu coterrani En Crespo Azorín, va ésser aprofitat, expremut i oblidat.

Quan se projectà el viatge reial, algú va advertir an En Dato que subsistia a Barcelona un plet no fallat, el de les relacions trencades entre el governador i les autoritats populars. Si En Maestre seguia de governador, ni l'alcalde ni el president de la Diputació ni el de la Mancomunitat assistirien a la rebuda. L'acord era ferm i els republicans el recordarien.

En Dato aleshores va dir rient:

—*De manera que Maestre es el garbanzo negro? Pues dentro de unos días tendrán ustedes un garbanzo blanco.*

I En Maestre va dimitir. I el senyor Bas fou nomenat governador. I l'alcalde pogué entrar a Barcelona a la dreta del rei.

Poti-poti

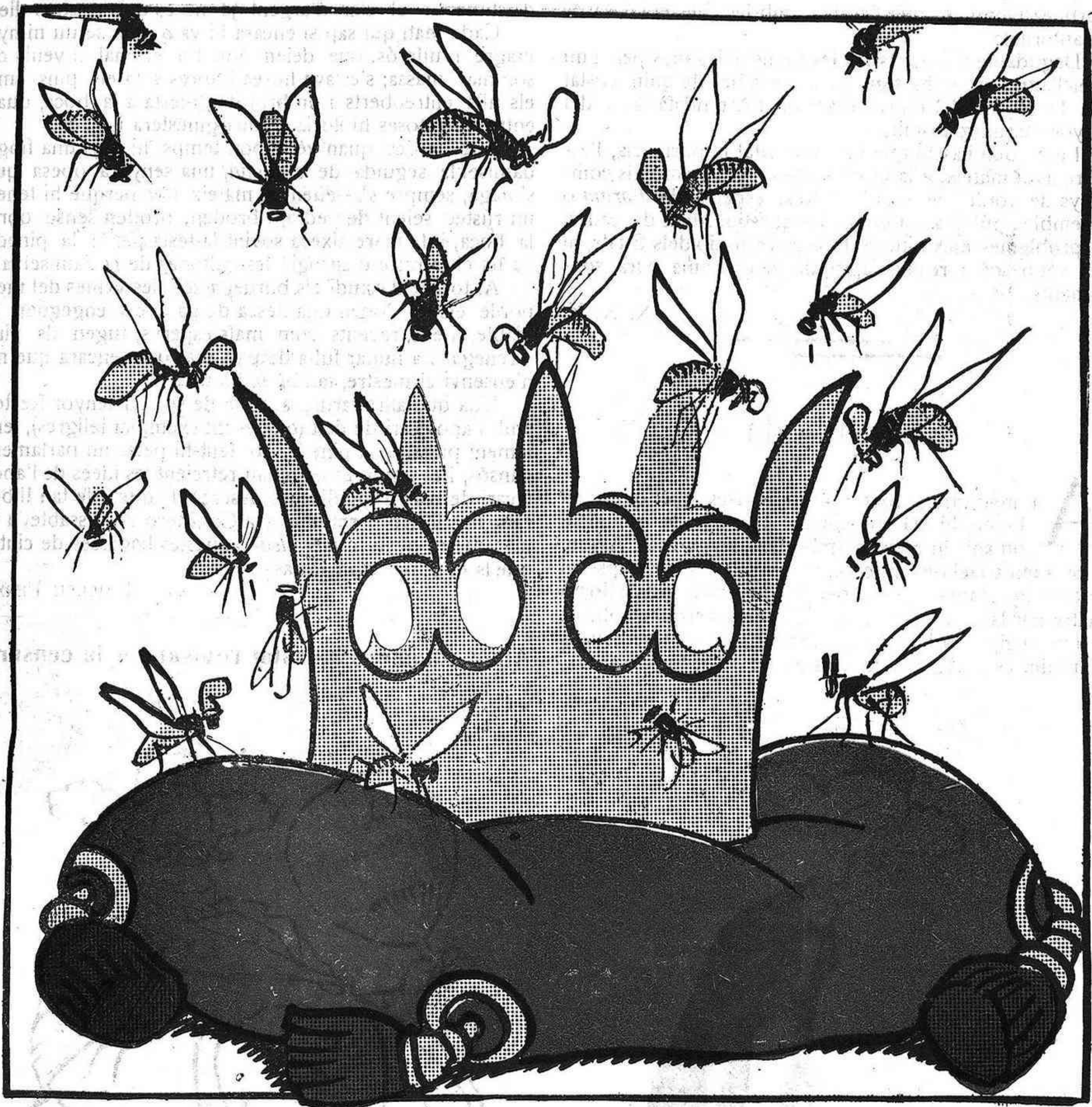
E de dir que la satisfacció no'm deixa escriure? Que no hi veig de content amb el seguit d'afalacs i d'amorettes que de Madrid ens venen?

Han bastat quaranta vuit hores per a canviar la decoració que enquadrava als catalans. De rondinaires i malcarats, de sorruts i protestataris, hem passat a *cortes y laboriosos*.

Rudos, pero francos y nobles. Val més així. Llàstima que no hi càpiga un telegrama per a la companyia. Aca baria d'arrodonir aquest apoteosi, que ja veurem lo que dura.

Menys, potser, que el manteniment del preu de la carn, que la Comissió municipal de Proveïments no ha deixat apujar, atenent-se al parer del Director general de Mercats.

Seria curiós esbrinar què dimoni ha pogut passar entre els proveïdors i el Director general de Mercats, per a

VERSOS CLASSICS

«A un panal de rica miel
dos mil moscas acudieron...»

que aquest informés en contra de la conveniència dels primers.

Aquesta referència a les coses de l'Ajuntament, ens mena a fixar l'atenció en un extrem del programa de la Setmana Municipal.

Entre els alicients oferts als Congressistes de fora, hi ha una visita a les cloaques.

Es una pensada. I són ganes de trencar per a sempre tota relació oficial i d'amistat amb els Ajuntaments representats en aquesta excursió pel subsol de Barcelona, únic per la fetor i la brutícia.

Ignoro si la pensada de convidar als Congressistes a visitar les cloaques es deu a l'«Atracció de forasteros».

O si és cosa dels prohoms de la Casa Gran, desitjo-

sos d'oferir als col·legues dels Municipis d'Espanya un exemple de lo que és el nostre govern municipal.

Quina mena d'incentiu exerceix l'Ajuntament, que no hi ha medi d'al·ludir-lo sense allargar la conversa?

No estranyo que el qui ha tastat la regidoria cerqui el modo de reincidir.

Ve't aquí que no he fet més que nomenar el Municipi, i ja la matèria consistorial se m'agombola i els comentaris em venen a centenars a la punta de la ploma.

Fins insistint en la permanència de les cues dels estancs, cal parlar de l'Ajuntament.

L'Alcalde s'ha queixat al representant de l'Arrendatària de l'espectacle incivil que són les cues del tabac.

El representant de la Companyia ha dit al senyor

Martínez Domingo que l'acabar amb les cues era cosa de les autoritats.

Degudament sospesades les raons al·legades per l'un i per l'altre, no m'ha sigut possible saber de quin costat està la raó: si del representant de l'Arrendatària o del senyor Martínez Domingo.

I com que l'assumpte és d'una vital importància, l'escatiré avui mateix, a la caiguda de la tarde, amb els companys de rotllo de la Plaça Real, espècie de *Forum* o Assembla pública, en el que les qüestions més delicades, els problemes més difícils de la governació dels Estats, hi són sotmesos i resolts amb un seny i una cura sorprenents.

X. X. X.

La pineda

Al meu poble, tocant a unes cases que quasi en fugen, hi ha una pineda, una pineda esquifida, on sols hi creixen amb ufana les gatoses. Allí no hi cerqueu rovellons, ni caça, ni llenyataires gosaraps, ni fontetes ignorades; si hi trobeu un que altre pet de llop o quatre pardals, ja fareu prou. Tampoc hi cerqueu solitud, perquè sempre hi han desenfeinats, i això de desenfeinats és un dir, en parlant de les nits d'istiu sense lluna, car allò

d'estimar-se al clar d'argent ja no és dels nostres dies.

Cada matí qui sap si encara hi va a gitar se un minyó magre i ullerós, que deien que tot el mal li venia de somniar massa; s'estava hores i hores sota els pins amb els ulls entreoberts i un brot de ginesta a la boca, quan entre les gatoses hi floria alguna ginestera isolada.

A les tardes, quan vé el bon temps, hi puja una fràgil damisel·la seguida de la *mamà*, una senyora obesa que s'ofega; sempre s'asseuen al mateix lloc perquè hi tenen un rústec seient de pedra, i broden, broden sense obrir la boca, i la mare aixeca sovint la testa per si la pineda ha fet el miracle d'enrogir les galtones de la damisel·la...

Al tornar d'estudi els bordegassos, les veïnes del meu poble els hi donen una llesca de pa i els engeguen al diable, i ells, ravents com mals esperits, fugen als pins a renegar i a fumar fulla de patatera, que, encara que no n'ensenyi el mestre, també fa home.

Una que altra tarda, a posta de sol, el senyor Rector amb l'apotecari de dalt (que és un exemplar feligrès), lentament puguen a la pineda, tot fent-hi petar un parlament gansós, i el segon es complau retreient les idees de l'apotecari de baix (republicanot descregut) que, de tan lliberals, fins li han permès anar a Câl Mero un dissabte a la nit, que és quan hi *merodean* aquestes bagasses de ciutat que'ls hi diuen «camareras»...

L'HEREU PERXA

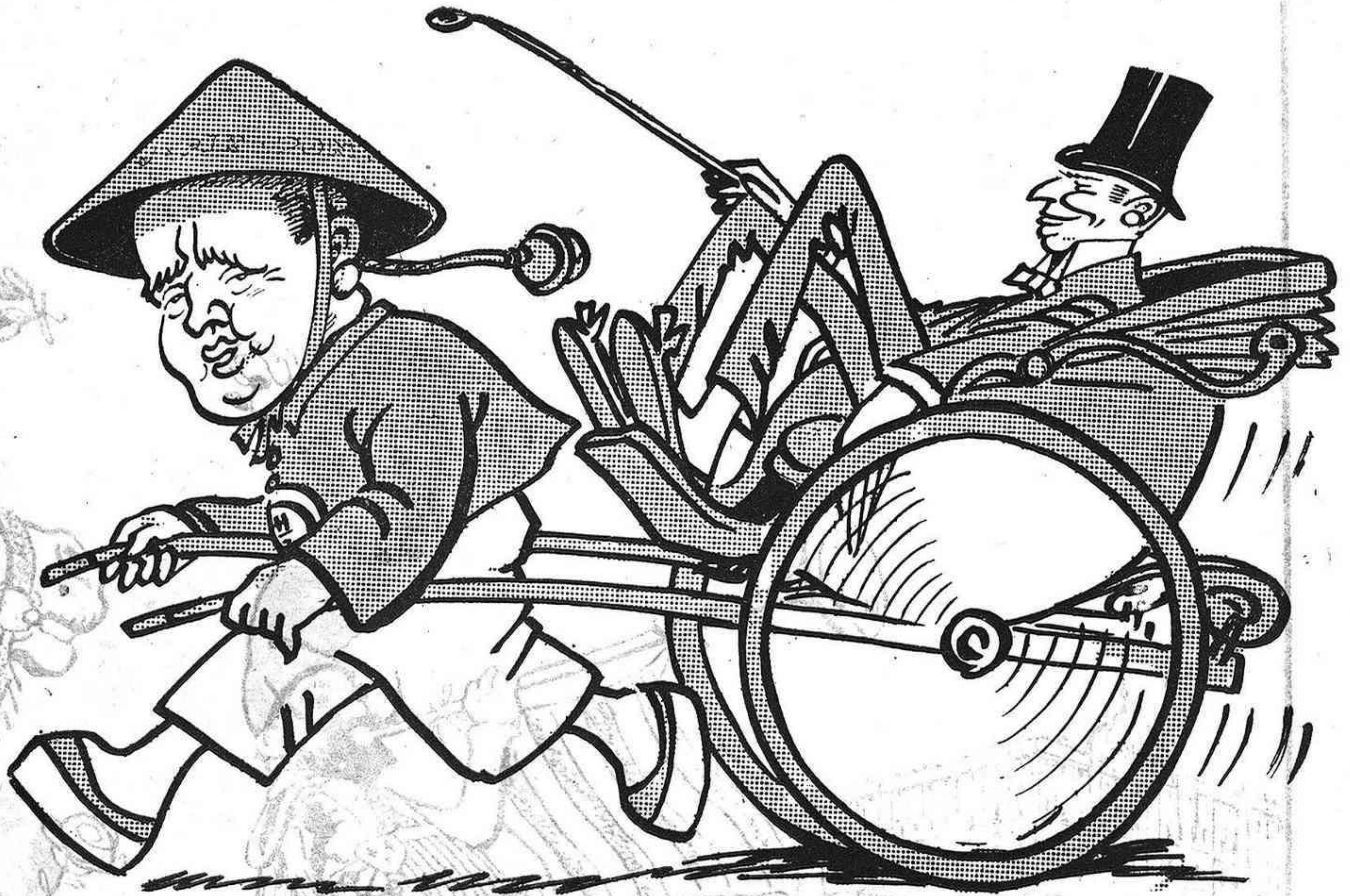
Aquest número ha estat revisat per la censura

Antes de tomar el chocolate del viajecito

Después de haberlo tomado

COSTUMS XINESQUES

—Arri, Chuang-Pikipong... que a tatanet s'hi va molt bé.

GLOSSARI

SENSE SOL

Ens havem llevat dematinet.

Abans d'obrir les persianes, per la calitat i per la quantitat de llum que penetrava a la nostra cambra, havem conegut que pesava damunt la ciutat un cel de color de plom, una atmòsfera densa, desacostumada en nostres latituds.

—Ja som a Londres!—havem exclamat instintivament al guaitar a fora.

En efecte, al obrir el balcó que dona al carrer, ens sorpren una boira espessa, espessa, d'aquelles que's deixen mastegar com un «chiclet» de moda. Això al hivern és trist; però a l'estiu és, ademès, una cosa insòlita.

Tant espessa i fosca era la boira, que'ns havem vist obligats a pendre el nostre xacolata dels frares de Montserrat i a llegir el nostre «Brusi» amb llum artificial.

—Igual, igual que a Londres!—havem repetit instintivament.

Rebem la visita de un amic. Ens vè a cercar amb l'intent de anar a donar un tom pels Aixamplis—el nostre passeig matinal.

—Quin dia, noi!

—Ja ho veig, ja!.. Es un fàstic!

—Ni que fossim a Londres!

Abans de abandonar el portal de casa nostra, veiem passar, carrer avall, alguns ciutadans smart lluint llurs elegants xubasquers.

La boira, ademès de espessa i fosca, és pulveritzant.

No arriba a ploure, però les aceres estan completament mullades i el pas dels animals plè de fang negre.

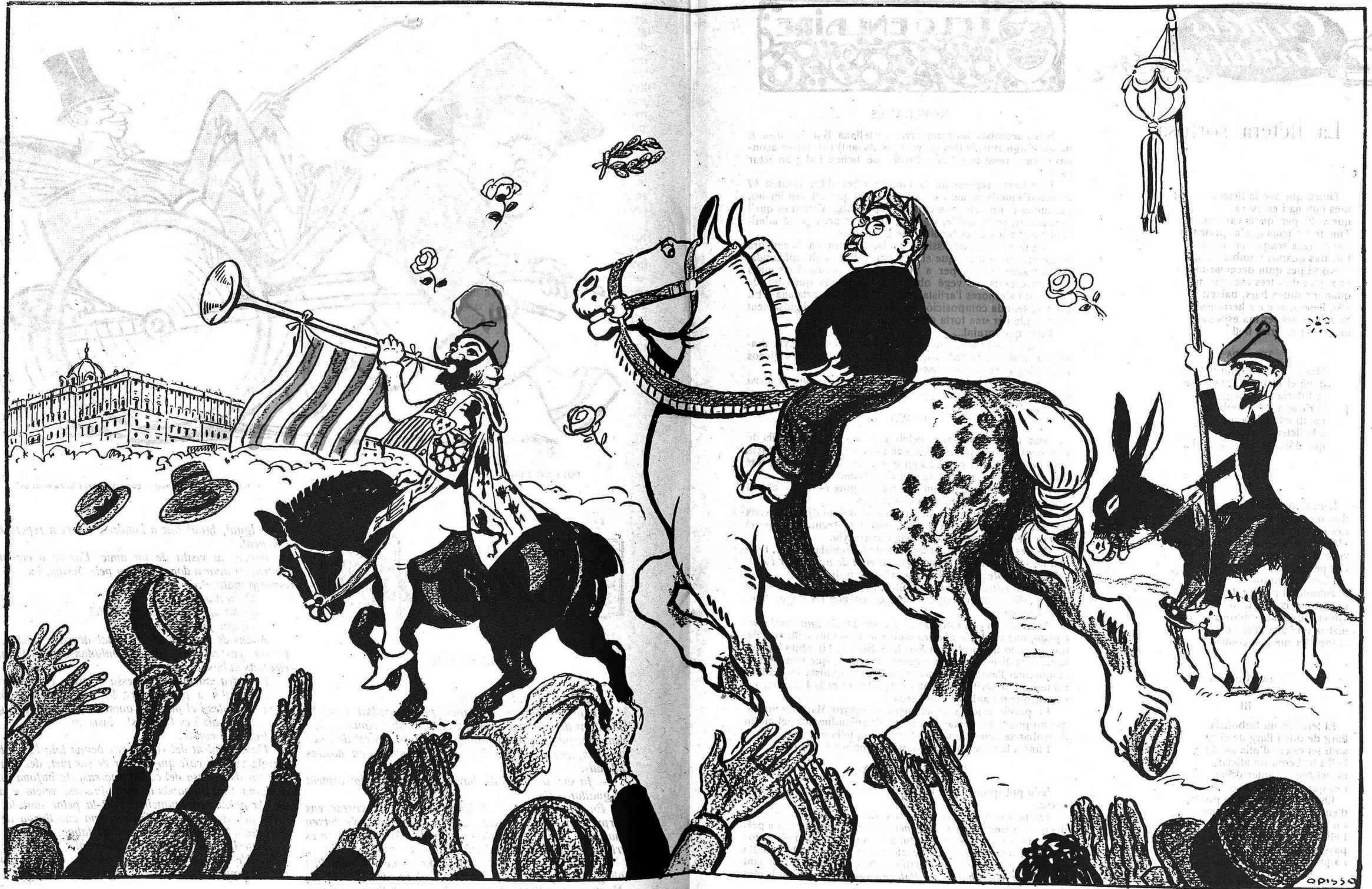
—Sí, sí, això és Londres!—insistim.

Eixim al carrer.

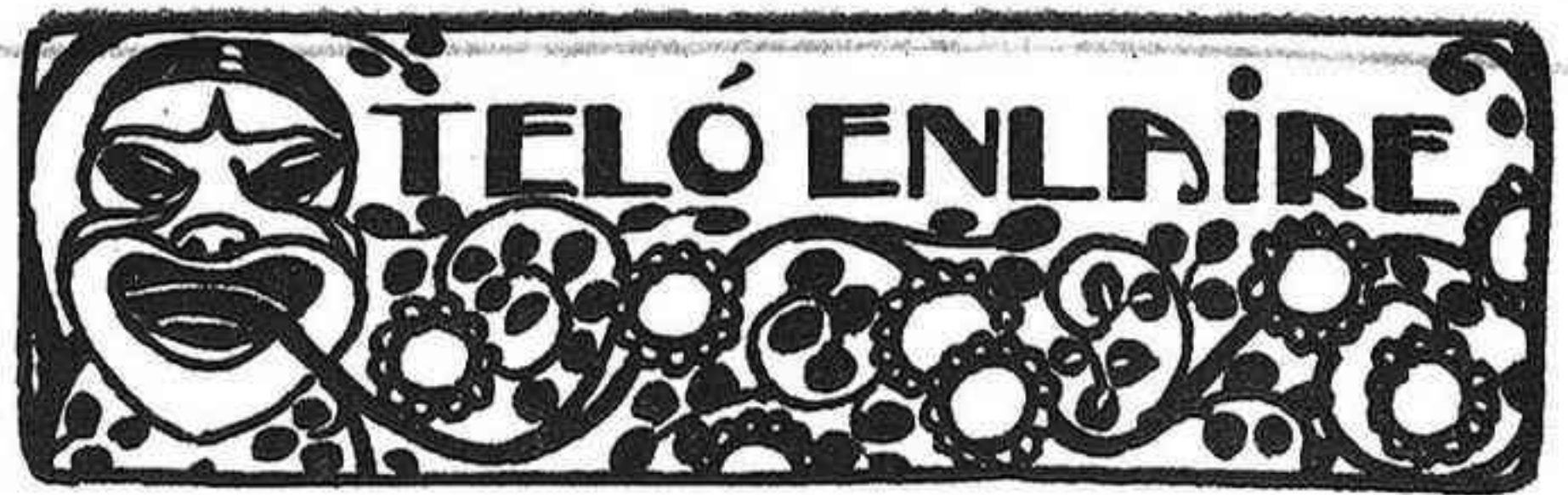
Un dependent del «colmado» ocupa tota la cantonada torrefactant un cafè que fa olor de cacauet; des d'un dels balcons de la casa del costat una raspeta bufona ens tira al damunt tot un cabàs de escombreries; veiem a dins de un bar pròxim un municipal fent-la petar amb la tavernera; més avall, davant l'estanc, una cua llarga de abnegats ciutadans esperant la saca de tabac...

I aleshores sí que'ns desil·lusionem.

—Ah, no!... Això no és Londres!... Això no pot ésser res més que Barcelona!...

...els il·lustres lligaires faran, dintre de poc, la seva entrada triomfal a la «Villa del Oso».

La lletera sortosa

I

Diuen que sóc la lletera
més bufona i encisera
que volta per 'quets carrers.
Tinc tres clients que'm pretenen
i al darrera sempre'm venen
tots tres guapos i amb calers.

No sé per quin decantar-me
ni a quin dels tres escoltar-me
quan me diuen baix, baixet:
«Ai, lletera, que ets hermosa!
Si volguessis ser ma esposa,
mai més passaries llet!»

TORNADA

Mes jo no sé a quin dels tres
donà el meu cor, generosa;
jo'l daria a qui tingués
la cartera més rumbosa;
i amb ella feliça fés
a la lletera sortosa...
que dóna sort als demés!...

II

L'un és morenet i alegre
duu un bigoti fi molt negre
i és un fabricant molt fort.
«Molts diners—me diu—jo guanyo;
venc al preu que vui el panyo
i és perquè tu em dones sort.»

L'altre client que'm voldria,
té automòbil per tot dia
i em repeteix constantment:
«Jo et duré amb «auto» a tot hora
mateix que una gran senyora
si saps fer-me ben content.»

A LA TORNADA

III

El tercê és un futbolista
llarg de dits i llarg de vista
amb un caient d'ulls tot dolç,
bell i fort com un atleta;
és del *tim* davanter dreta
i és qui sempre fa més gols.

Quan el veig prop la pilota,
d'emoció em trastorno tota
i m'agafen tremolins.
I ell amb una sort immensa
passa mitjos i defensa
i amb un *xut* la fica dins.

A LA TORNADA

PEP NOCESAP

NOVEDADES

Se'ns acomiatà la companyia castellana Borrás-Xirgu, o millor Xirgu-Borrás (les senyores al davant) i el darrer acon-teixement a ressenyar fou la funció de benefici al gran actor català.

Don Enric representà la famosa obra d'En Galdós *El abuelo* d'aquella manera justa i excel·lent que ell sap fer-ho, perquè és el rei dels comedians espanyols. Veritat és que'l personatge, ferm, noble, vigorós, tot d'una peça escau admirablement a les seves facultats de gran actor.

Tingué una inspiradíssima col·laboradora en la senyora Xirgu, qui, igualment que el beneficiat, fou molt aplaúdida.

El nostre Borrás per a apaivagar les aclamacions que's feien incessants, se vegé obligat a donar-nos quelcom de propina; i aleshores l'artista recità una poesia catalana d'En Pitarra, sentida composició que fou escoltada religiosament i coronada per una forta ovació.

I fins que tornin!...

- Actualment actua en «Novedades» una companyia dramàtica catalana, davant la qual hi ha els noms prestigiosos d'En Alexandre Nolla i l'Assumció Casals.

Inauguraren la curta temporada amb *L'ànima és meva* d'En Guimerà, i s'anuncia per a un d'aqueixos dies *Lo camí del sol*.

GOYA

Amb un ple a vessar es celebrà la funció de benefici de l'eminent actriu Catalina Bàrcena i comiat de la companyia amb l'estrena de la comèdia en tres actes d'En Jauvier, traducció d'En Martínez Sierra *Julieta y Francina*.

De l'obra poc n'havem de parlar, puix és de lo dolent que ens ha presentat aquesta companyia,

De l'interpretació deu destacar-se el treball de la Bàrcena que estigué senzillament colossal, molt ben secundada per el senyor Peña i demés parts de la companyia.

Representaren alguns números de la revista *Kursal*, recitant la beneficiada els monòlegs: *La vida de una mujer* i *Una señora sensible*, que amb tanta gràcia sap dir.

Al final entre l'ovació del públic i rodejada de paneres de flors va dir quatre paraules, com és costum fer-ho en dies com aquests.

Anteriorment va estrenar-se *El sueño de una noche de agosto*, una comèdia còmica amb encertats tocs sentimentals, que és de lo milloret d'En Martínez Sierra. Hi abunden les situacions divertides i les escenes amoroses, que tant bé sap conjuminar l'autor. El caràcter de la protagonista està admirablement descrit, i essent interpretada per la Bàrcena, no cal dir que tot anà com una seda.

El públic cridà insistentment al senyor Martínez Sierra, qui no pogué presentar-se a rebre els aplaudiments pel motiu de trobar-se lleugerament indisposat aquella nit.

I fins a la tornada, que voldriem que fos ben aviat.

PRINCIPAL PALACE

Se'n pot apuntar una altra entre les bones la senyora Empresa.

Darrerament ha tornat a estar de fortuna, amb l'estrena del quadre *Una «soirée» en Venecia*, que és una maravella pels ulls... de la vista. L'escena resulta molt ben jogada i els trajos i decorat són esplèndits, havent-se aconseguit amb aquesta excel·lent pantomima un notable reforç, que farà que la tant popular revista *Chofer... al Palace* s'aganti encara mols més dies al cartell.

PROLETARIAT «FUL»

Els distingits obrers de l'«U. M. N.»

BOSQUE

No's pot queixar el públic per varietat de números, tota vegada que continuament hi han debuts i per cert ben interessants; després del bon afecte amb que el públic ha rebut entre altres als equilibristes «Ursustrio» als barristes «Lesdiou», devem afegir-hi els saltadors Bistrew's que, tenint en compte que són mutilats de la guerra, és emocionant el veure'ls treballar amb una sola cama. No ho és menys el cèlebre «Eldid», un ciclista que pel seu acurat treball es fa digne de que el públic acudeixi nombrosament a admirar-lo. No varem equivocar-nos en nostra primera ressenya al dir que augurarem una brillant temporada.

de grandesa que ha sofert des de que'l seu nom aparegué en aquestes ratlles.

Encara que li siguem tan insignificants (vol dir? vol dir que n'hi som tant?) bé ens podem donar el luxe de perdonar-li els seus pecats, no retreient en públic les seves goloses aficions a les «lentilles substancioses» i altres tonteries del venerable obcecat i militant al grop dels «super».

Car així com en certa època s'exigien super-homes, ara en la nostra casa gran de la pilota, hi han super-senyors Esteves (segons expressió dels enemics); fins on arribarà l'esperit de sacrifici d'alguna, que no obstant el caràcter eminentment egoïsta que diuen dels catalans, s'han sacrificat empenyadament en anar a la reelecció i malgrat la ínfima minoria obtinguda (un veritable vot de censura) han portat el sacrifici, fins a pendre possessió del càrrec!

Es lo que diu el mossèn: Amb major glòria de la casa. Amén.

STOP

UN ALTRE CESSAR.—«MAGISTER DIXIT»

En Cèssar-Iago de Salvador és un xicot molt trempat, que igual escriu un romanç en la *fabla del Cid*, que pinta un ex vot reproduint escenes macabres de l'*Edat mitjana*, que retrata una *maja* de Lavapiés o de Sant Feliu de Codines. D'empenta en porta molta aquest jovencell, i si no li paren els peus és fàcil que vagi tan lluny que no pugui després tornar enrera. Per això ens venen ganes de cridar:

—Atureu-lo!

Ell es creu pla bé que pel sol fet de dir-se Cèssar, pot fer en pintura allò del *veni, vidi, vici* del Cèssar autèntic. Altra feina hi ha! El gran actor Valero, en la *fabla del Cid* també, va dir, quan ja passava dels vuitanta anys:

El arte empieza a conocerse cuando la vida se acaba.

El nostre Cèssar és, però, un artista de bon tremp i un home d'estudi, encara que de poca voluntat. Li manca una bona dòsi de literatura energètica per a encarrilar-se

Podriem començar com els comunicats de guerra; calma en tots els sectors, res de bò i notable en aquests temps soporífers. Al Hípic, totes les reunions ben concorregudes de dones vistoses i brillants, mes això de veure saltar cavalls i més cavalls, acaba per a fadigar a tothom; sembla que han terminat en el precís moment psicològic. Felicitem als organitzadors pel cop d'ull.

A mar, la gent ha sentit la sorra humida i s'ha de deixar que passi el període diluvienc, perquè les nostres platges (ja són pretensions) estan mortes. Els esports marítims sense concurrència femenina per a alegrar la vista, se fan terriblement pesats.

Els del Comitè Olímpic treballen febrilment, organitzen, seleccionen; és públic que no tenen una pela; com se'ls pot pendre en serio?

I així podríem anar passant revista a uns i altres esports, que ens trobarem davant d'una crisi aguda pel cronista que deu tractar d'alguna cosa notable dins la setmana.

Ben mirat, podríem omplir el buit de la secció amb una carteta d'un reverend futbolista a qui els fums han pujat al cap i prompte ens resultarà el redemptor de la humanitat futbolista, mes per «caritat» volem deixar-lo en pau. Prou deliris

Enamoradix com ell sol, es fa amb la pintura clàssica i amb la modernista; avui sopa amb l'una, demà dina amb l'altra, i així es passa la vida en contínua *juerga* pictòrica. Nosaltres voldríem que's casés, artísticament parlant, naturalment; que's casés amb la pintura moderna, sana, vigorosa, alegre i expressiva, perquè amb el amor conscient s'equilibrarien les seves facultats i el veuríem tal com és, millor dit, tal com ha d'ésser.

Tot això pensavem l'altre dia al visitar l'exposició de pintures amb que ha inaugurat la seva casa-estudi, en la qual hi dominaven les sentors femenines. Quasi l'únic tema que s'hi veia era la dona: la dona vestida de *maja*, la dona tapada fins als ulls que va de *picos pardos*, la dona despullada fins als peus, orgullosa de la seva nuesa... Ja us dic que aquest Cèsar deu ésser un conqueridor de primeral!

Per cert, que d'entre tanta feminitat en sorgia el retrat d'una damisel·la amb un vestit vermell emfarbalanat que donava opi, i una processó de Setmana Santa a Còrdova, que recordava els dies de Torquemada.

Aquest artista es veu que té moltes terrenyines al cer-

ESTIUEJADOR DE PLATJA

—Tantes menes de peix que m donen, i
encara no he pogut menjar sirena!...

vell, que no li deixen veure les coloracions alegres de la vida.

Que's deixi de *romances* i de romanços i que pinti d'una vegada a *plein air*. Jo l'enviaria un any a fora a vegetar i reforçar-se. Quines femelles ens pintaria després!

*
**

Mestre «Xenius» ha encarnat, en una de les seves glosses, els tres punts culminants de l'impressionisme català.

En Carles simbolitza la iniciació, En Canals la plenitud i En Mir la decadència de l'escola.

Es la primera vegada que estem quasi bé d'acord amb el fundador de la teoria filosòfica de l'arbitrarietat, amb tot i trobar el seu judici un poc arbitrari.

E! que segurament no estarà d'acord amb el mestre glossador, serà el pobre Mir, en veure's convertit en personificació de la decadència pictòrica entre nosaltres, d'una manera tan *arbitrària*. I això després de l'àpet amb que l'honoraven els Xenius grans, mitjans i menuts de Barcelona, per haver-li sigut concedida la sala d'honor de la pintura a la vinenta Exposició de Belles Arts!

Ja sé quin serà el nou adjectiu que els entusiastes admiradors de l'estimat pintor li aplicaran en fer l'elogi del seu art: li diran rei de la *decadència impressionista*, que vol dir rei destronat.

Apa, «Xenius», que n'haveu fet un gra massa!

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Ja ha plogut!

En Dato ens va portar la pluja i ara potser plourà massa.

Els pagesos comencen a renegar, perquè tenien les garbes a l'era a punt de batre, i ara el blat se'ls hi podrà.

I és clar, de resultes d'això, vindrà el conflicte: l'any que vé farina dolenta, poc pa, intervingut, i encara més negre que'l fum d'estampa.

Tot això li haurem d'agrair al cèlebre personatge i al famós viatget.

Perquè no hi ha dubte que ells són els que han fet ploure... i tronar.

Què tal? Què me'n dieu, fumadors?

Ja heu provat aqueixos cigarrets nous que acaben de repartir-se en els estancs?

Ens referim als cigarrets argentins, molt ben presentadets, però no massa bons, que piquen a la llengua.

Menos mal que són baratets!

Sobre tot per a la Tabacalera, que li costen a vint cèntims i ens els ven a dos rals.

El celebrat autor dramàtic Jacinte Benavente, la setmana passada, va estrenar *Una senyora* al «Novedades».

Pretenciosol

M'hauria agradat ser-hi.

Perquè si no ho veig, no ho crec.

NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILIDAD SEXUAL
CINCO PESETAS FRASCO LAS CURA RADICALMENTE LA

AFRODISINA GII KENS

Pídase en Farmacias y Droguerías

EL SENYOR ESTEVE, CALIQENYO

Ara'el convidarem nosaltres!... I ja veuran com l'èxit serà més gros!...

Com era d'esperar, els senyors de la «Propiedad Urbana» han elevat al Govern una exposició-protesta contra el decret sobre els llogers.

I naturalment, pel que's desprèn del document, tots els amos de casa treuen foc pels caixals, d'aqueixos caixals que s'han fet tants tips de rossegar els ossos dels pobres llogaters.

En Pich, que és el primer firmant, acaba dient que els propietaris «llegarán hasta donde sea necesario, en defensa de la propiedad».

Els rai, que tots són del Somatent!

Veig en la secció de «Sucesos» del meu diari:

«Un lacero municipal, al intentar coger un perro sin bozal, fué agredido por la dueña del animalito.»

Aleshores, lo que havien de fer els del llaç és ficar la dueña al carretó, i al gosset donar-li un terròs de sucre.

Alerta, versaires!

Tenim a la vista dos programes de «Jocs Florals» que's celebraran a Gràcia: el de *El Artesano*, que dona 23 premis, a altres tantes composicions, i el de la Festa de la Poesia i de la Musica (Orfeó Gracienc), que n'ofereix nou.

No podem insertar les crides esmentades per la seva molta extensió.

Aquell diari castellà, que té piset a la Rambla de les Flors, que no sé si es diu *La Acción*, va posar l'altra tarda una piçarra al balcó, que deia, poc més o menys:

«El diestro Malla ha muerto de una cogida, hayer en Lunel.»

Dues víctimes en un sol incident: la del pobre matador de toros i la de la pobre llengua castellana.

I pensar que davant mateix de *La Acción* hi ha els escriptors de La Virreina, que'ls hi podrien donar una lliçoneta d'ortografia!

Parlant dels fondos del joc, el senyor Vallés i Pujals va dir que molts redactors de diaris de Barcelona, cobren quantitats del Govern Civil.

La Veu ha protestat.

Las Noticias també...

I suposem que els altres seguiran adherint-se a la protesta.

No faltaria més!...

Nosaltres, amb més comoditat, ni ens pendrem la molèstia de protestar.

Ni tenim cua de palla, ni prenem vela en el funeral. Ni ganes.

Tant per tant a nosaltres, al Govern Civil, no'ns donen més que... disgustes.

Però davant de tanta porquerieta, si realment existeix, què fa l'Associació de la Premsa Diària?

Prepara una altra *corrida*?

Dos mil nens de Barcelona pendran banys gratuïts a les nostres platges.

I això es deu a la Comissió de Cultura.

Qualsevol dia veurem a la Comissió de Higiene repartint beceroles als infants.

Perquè aquí tot ho fem a l'inversa.

Llegim:

«Se han reunido los carniceros para tratar de la venta de pescado...»

Això sí que fa riure!

Per quins set sous els que entenen de les carns han de parlar de la sardineteta i del pagell?

Què dirien els il·lustres carnicers si demà les no menys il·lustres pescateres se fiquessin en els seus bistecs, en la seva culata, la mitjana, o el tall rodó?

Oh, món de mones, i que n'estàs de capgirat!...

NOTES DE CASA:

Del Quadre Dramàtic de la «Asociación Republicana Popular» havem rebut una atenta invitació per a assistir a la vetllada artística que's celebrà el dia 4.

S'estima l'atenció.

També forem convidats al concert i lunch d'homenatge al regidor Capdevila, que els chors d'En Clavé dedicaren al seu president, la tarda del diumenge, a Belles Arts.

—I a l'acte de entrega oficial del premi únic (conkurs 1918) al establiment més distingit, que correspongué a l'acreditada pastisseria Vda. i fills de Esteve Riera. Hi hagué murga municipal, discursos i pasticets.

Per molts anys a tots.

Aqueixos dies s'està celebrant a Barcelona la Sexta Setmana Municipal.

En obsequi als assembleïstes, es donaran diferents actes, entre ells una representació de *Julieta i Romeu*.

I els «municipaleros», com si ho vegessim, ja hi cercaran l'ironia.

—*Julieta i Romeu?*— diran—Sí, vaja... Com si diguessim: *La Monarquia i En Cambó*.

Preguntaren un dia al cèlebre Voltaire:

—Quina diferència hi ha, segons vostè, entre lo bò i lo bell.

El gran escriptor respongué:

—Per a lo bò, s'han de menester proves; per a lo bell, no.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO É INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NAVALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Oólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

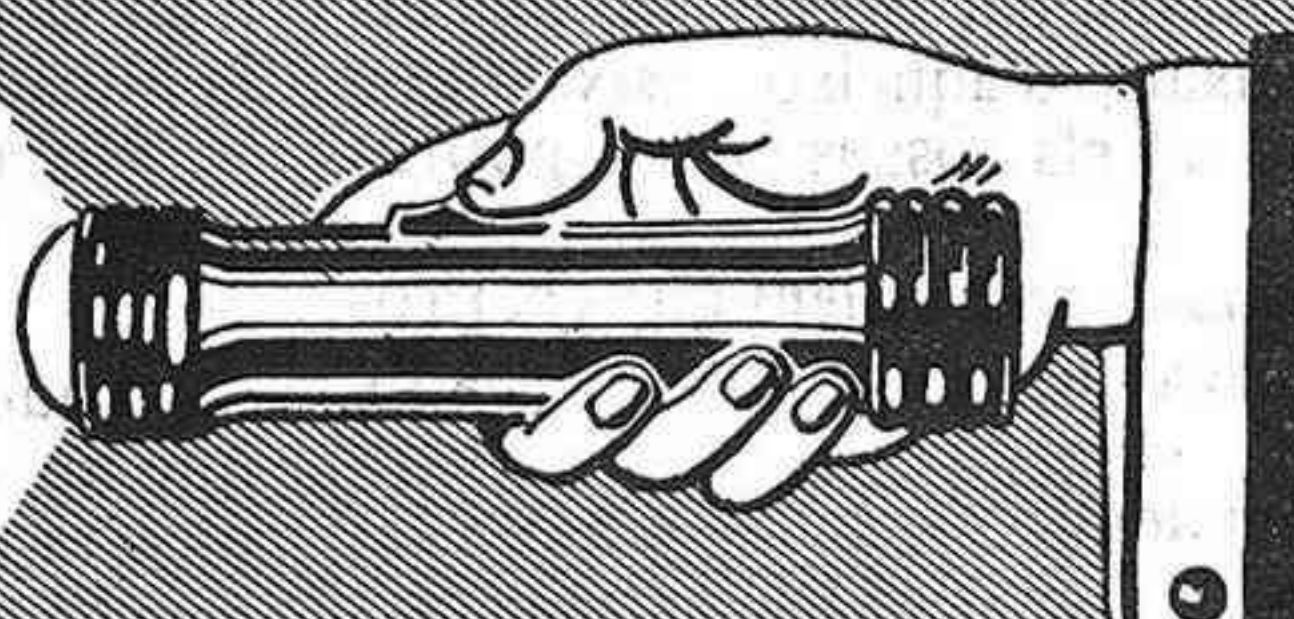
LA BIOTTE HERMANOS
S. Navarros: Urtrópolis - Hexamellano - tetramina - Formina

PÍDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10 - Barcelona

AL CAMP i a la CIUTAT
AMB UNA LÁMPARA DE MÀ
I PILA ELÉCTRICA

LOT

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT
A TOT ARREU

**Blocks
NOTES**

A DEU CENTIMS

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3. - BARCELONA

De venda a Barcelona: OLIVE S. en C., Pelayo, 56 - E. SCHILLING, Fernando, 23 Almacenes EL SIGLO JUAN ROCA, Princesa, 10

SANTIAGO RUSIÑOL

SANTIAGO RUSIÑOL

La Illa
de la Calma

Jardins
d'Espanya

Reproducció dels seus
famosos quadres

Rústica. . . . Ptes 2'—
Enquadernat > 3'50

Pesetes 25

ARTISTES CATALANS
CONTEMPORANIS **ENRIC CASANOVES**

per JOSEP PLÀ amb un calofó per JOSEP M.ª JUNOY

Pesetes 4

G. LEO

LOS PEQUEÑOS AL SOL

LA HIGIENE POR LA HOLIOTERAPIA

Un tomo:

Pesetas 5

JOAN PLANA

Tal com raja

POESIES

Un volum:

Pesetes 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL BANY DE LLIMPIESA

—Anem-s'hi tirant de un a un, que'ns convé fer una bona neteja de culpes.